

آجی چای کورپوسو دانیشیر

خ. از نو (آذری)

نبریز بهار ۶۱

بابا ائوی، عزیز آذربایجانیمین ساکت بیر بو جاغی - بورادا
قیش فصلینده قارلارین آغ چادراسی داغلاری، چمنلری ئورتور و
یارپاقسبز آغا جلاری آغ اینجی لرله بزه بیر. آیری فصللرده پنجره
دالیندا آغ دومانلار، پریشان تئلیرینی آرخا ساللامیش، سالخیم
سویودلر و گوی چمنلری بزه بن لاله لرگورونور...

بابا ائوی، عزیز او جاق ... آذربایجاندا بئله او جاقلارین سایبی
نچه دانادیر؟ مین، مینلر، میلیونلار؟ بیلیمیردم ... آنجاق بونو قطعاً
بیلیرم که اگر بو اجاقلارین هامیسی سوندورولسه و فقط بیر داناسی

آچی جای کورپوسو دانیشر
خ. ا. ا. و (آذری)
بیر لعی چاپ
نهرال بهار ۶۱

قالسا ، اورادا آذربایجان قالار و اورادانینی دهن آذربایجان باش قالدیرار
بو او جا قالاردان نچه سی ظلمکارلارین و یاد ائلی لرین قارشیسیندا
مقاومت قلمه سینه چتور یلمیشدیر ؟ نچه سی مردلیگک و سیناق میدانی
اولموشدور ؟ دئمکک چتین دیر . بو او جا قالاردان نچه قهرمان و نچه
ایگید چیمیش ؟ بونو بیلیرم . گویده اولان اولدوزلارین سایب قدر .
آیا بو او جا قالارین بیرینده شرقی ایشیقلا ندیران مشعلدار و مظلوم ملتاری
اوبادان بیر سر کرده دوغولوبمو ؟ حتما ، بئله بیر قهرمان بو او جا قالارین
بیرینده دوغولوب . آما کیمدیر ؟ کیمدیر ؟ ...

پنجره دن ینه باخیرام و بو حقه دوشونورم ائله بیل آغا جلاردا
ایاق اوسته فکره گئدیلمر . شفق قرمزی رنگه بویانیم . اوجسوز -
بو جاقسینز افقده اریه ن ایری - اوبری تورپاق یوللار گورونور . هارداسا
بو یوللار قورتاران یرده بویوکک ، ایشیقلی و سس کویلی شهر لر وار
ائله بیل یوللار چاغیریرلار . کولوم سوروشور : - هارا ؟
کولکک اسیر : آذربایجان کندلرینه و شهرلرینه ! قهرمان لیق

افسانه لری آختارماغا و یازماغا . دیردم :

- قلمیمین گوجی آزدیر .

یوللار چاغیریرلار و کولکک دیر :

- بوگون وظیفه ن دیر ، آختارمالیسان ، یازمالیسان .

سورشورام :

- کیمدن ؟

ایشیدیرم .

- عدالت دنیا سینا یول آچان لاردان ، قارانلیق گجه نی ایشیقلی
گوندوزه چویوره ن لردن ، انسان وارلیغی اوچون سونوب اولدوزلارا
دونن لردن . طوفان لی دنیز لرده کی یلکن لردن ، ملتین درد فریادینی
عصرین سرودی ایده ن لردن ، اونلاردان که ، قبر لری اوسته گل لر آغلا بیر
و آزادلیق گونشی گولومسه بیر ، یازمالیسان . تاریخ قلعه لرینین ذیره -
لرینده یووا سالمیش آذربایجان قارتالاریندان یازمالیسان . اولمایسا
یورولوبسان ؟ جواب ویریردیم :

- یوللاریم ، یوللاریم !

دومانلی توزلی یوللاریم .

آچیق دیر گوزلریم

باغلانا بیلمز قوللاریم .

یورغونلوغوم بو خدور . گلیرم .

ال چاتماز تاریخ ذیره لرینده یووا سالمیش قارا داغ قارتالی
سرداریمین حقینده یازیلیمیش ادبیات و شعر دنیزینه بیر دامجی آرتیرماق
اوچون ساباح یولا دوشه جگم .

سحری یولادوشورم «نارین قلعه لی» اردبیلی ، اهری ، ورزقانی
و جلفانی کچیب انقلابلار یارادان تبریزه یولا دوشورم .

ماشینیمیز بویوک سرعتله حرکت ایذیر .

ملتلری ئوزلرینین قارداشلیق پیمانلارینی فانلا باهلا بیبلار - یوخ!

بونلارین هامیسی .

تاذا کورپوننی ئوتورهم بو کورپو ایله یساناشی اولان کهسه
کورپونون آلتینا انیره . ساکت آخان آجی چایین سولارینا باخیرام .
سانکی سولارین آیناسی ، سحرلی تلویزیون شیشه سینه چپوریلدی و
بو یرلرده باش وئرمیش حادثه لری گوسترمگه باشلادی ...

آجی چای ساحلارینده سنگر لر قازیلیب، توپلاروشستیرلر دالیندا
ستارخانین سلاحداشلاری دو گوشه حاضر لانیلار، اونلاردان بیر نجه سی
یارالی دیرلار ، آما ئوز قرار گاهلارینی ترک ایتمه بیبلر . حاجی مهدی
کوزه کنانی نین اوغلانلاری و کرمانشاهلی یار محمدخان اللرینده سلاح
مجاهد لر آراسیندا دیرلار . ستارخان آنلی لاری ایله بیرلیکده سنگر لره
یاخینلاشیر، آتیلارین دالیندا ایکی دسته پیاده مجاهد لر حرکت ایدیرلر .
فاباقدکی دسته خلقین قوشدوغو شعری سرود شکلینده اوخویور :

ستارخان گیب قره نی

باغلا ییب بندی بره نی

قوی مور کناردان گلنی

بارک الله قلاج اوغلان

مشروطیه فراج اوغلان

دالدا آدیملایان گرجی مجاهد لری سرودون آردینی اوخویورلار

راستا بازارین راستاسی

آرتیق مرند ، میشو داغی و صوفیان دالدا قالیب و قارشیدا
انقلابچیلار مسکنی اولان تبریز گورونمگه باشلاییر . آخشامدیر تله سیریک
آجی کورپوسونو کچمه لییک . آما بو لحظه لرده ایچریمده ائله بیل
قیغیلجیملار چاخیب اوره گیمده آلوو یان دیریرلار و دوستو مادیرهم :
- ساخلا ! ساخلا ماشینی بورا آجی چای کورپوسودور . گوزله
نیلمه یین سوزلردن دوستوم ماشینین ترمزونو باسیر و ماشینین چرخلری
سوروشهره کک آسفالت اوستونده قارا خطلر چکیرلر . دوستوم
سوروشور :

- نه اولوب . جواب وئیرهم :

- هئچ بیر شی اولماییب ، اوره گیم یانیر و سانکی دامارلاریمدا
قان یرینه آلوو شعله لری جریان ایدیر . بورا آجی چای کورپوسودور .
آذربایجانلی بو کورپودن سو یوق غانلیقلا کچه بیلمز . ایسته بیرهم بیلیم
آجی چای کورپوسو ندیر ؟ - یاتمیش شرق خلقلرینی اویادان بیر
پارتلا ییش ؟ یا - رب علمینه قیزیل سطرلره یازیلیمیش صحیفه لر ؟
بلکه آجی چای ساحلرلی آذربایجان انقلابچیلارینین سارسیلمازاراده -
سینین سیناق میداننی دیر ، بلکه بورادا آذربایجان ، کورد ، فارس و گرجی

گلیر مجاهد دسته‌سی

عمو او غلو دور سر کرده‌سی

باشاسین گوزهل عمو او غلو

باشاسین گوزهل عمو او غلو

بو سوزاره عکس صدا کیمی قاباقد اکی دسته جواب وئریر:

قوشونون ییغیب تبریزه

گولله گلیر سوزه سوزه

ینی نظام قویوب بیزه

باشاسین گوزهل انجمن

هرضربه دوزهن انجمن .

دسته‌لر اوخویا - اوخویا گلیرلر . گوزومو سرداره تیکمیشم .

او اوخومور ، گوره سن او نه دوشو نور ؛ محاصره یسه آلینمیش شهر

اهالیسینه چوره کک یتیرمکدن؛ یا انجمنلرین قورولماسی حقیقته ، بلکه

شهرده کی مدرسه لرین وضعیتی و بهداشت اونو دوشوندورور . بو

وظیفه لرین هامیسی باجاریقلی سر کرده ، گور کملی انقلاب خادمی

ستارخانین عهده سینده دیر . بیردن سرداریمین باخیشلاریندا طوفان

گورورهم . ائله بیل داهی سردارین باخیشلاریندا یازیلیب :

انقلابین مدافعه‌سی شکست دئمکدیر . انقلاب همیشه حرکنده

و هجومدا اولمالی دیر . اوزوک قاشی کیمی محاصره یه آلینمیش تبریز

بو حلقه‌نی سیندیرمالیدیر .

گوروب چون بو اوضانی ستارخان .

دوروب شیرتک نعره چکدی ، فغان :

- مجاهدلر! ای غیرتین کانلاری

غزیمت بیلین بيله میدانلاری

حیاتین قالیر بیزده سون ساعتی

آغیردیر بوسون ساعتین قیمتی

نه بیر خدمت ایتیمیش سینیز ملته

بوتون بسته دیرایش بو بیر ساعت * *

هجوم باشلانندی و سانکی آجی چهای ساحلله‌ری

دانیشر

بوچای وقارلی دیر ، دلی قانلی دیر

باخما ساکت آخیر سس سیز سیز سیز

قلبی فیرتالی هیجالی دیر

اونون شهرتیمه بیج چاتماز دینز

باخما ساکت آخیر سس سیز سیز سیز

دورنالی چوللری ، گوی ساحلله‌ری

بیر زمان اودلار آلیشدی یاندی

باسدی ئوز باغرینا قارداش ائللری

ماوی دالغالاری قانا بو یاندی

بیر زمان اودلار آلیشدی یاندی

* میرزا تلی اکبر صابرین شعرلریندن دیر

اردولار دایاندی بوردا اوزه- اوزه
آجی چاییم اولدی سیناق میدانلی
توپ - توپا سویکنندی ، نیزه نیزه
بویرده یازیلدی مردلیک داستانی
آجی چاییم اولدی سیناق میدانلی

افقلر قارالدی دومان ایچینده
گیزلندی بولوتدا آیدا ، گونشده
یئر گویه قووشدو طوفان ایچینده
سردار مرد دایاندی بو کشمکشده
گیزلندی بولوتدا آیدا ، گونشده

سنگره چیوریلدی هر ساحل داشی
هر دالغا غضبلی ، اودلو بیر یاراق
سردارا هورا چکدی ائل له یاناشی
قهرمان سارسیلماز بیر عسگر سایاق
هر دالغا غضبلی ، اودلو بیر یاراق

قاباردی ، کوپرودو قانلی سینه سی
دوزدی آغری لارا تسلیم اولمادی
دولاشدی دنیا به سردارین سسی
یازیلدی تاریخه قهرمان آدی

دوزدی آغریلارا تسلیم اولمادی

کچدی قان- قان دییه قادالی ایلر
دورولدو تبریزین توتغون چهره سی
ایندی گوی آغاجلار هر آخشام سخر
اوخویور ائلره طفر نغمه سی **

آذربایجان انقلابچیلاری مرتجع لرین و شاهپرستلرین دیشه جن
سلاحلار نمیش قوشونلارینی دارما - داغین ایتدی لر ، ستارخانین آدی و
باشچیلیق ایتدیگی انقلابی حرکتین موفقیتلری مظلوم شرق خلقلرین
اویاتماغا باشلادی. ستارخان سرودی عرب دیلینه ترجمه اولوندو و
قونشو اولکه لره کچدی .

آجی چایین ساحلینده کی قوملارا باخیردیم ، ائلله بیل آجی -
چای دیپردی: دقنله باخ ، بومغرب صحرا سیدیر . گورورسن قاراخیمه لر
قورولوب . خیمه لر قاباغیندا فرانسه اشغالچیلارینین علیه نه مبارزه ایدن
انقلابچیلار اوتوروبلار . اونلاردان بیرری ستارخان سرودونو اوخویور
خیمه دالیندان آت اوستونده بیر جوان عرب میدانا گلیر . آت سرودون
آهنگیله دایره وی شکلده فیرلانا- فیرلانا رقص ائدیر .

جوان آتلی نین ساغ الی یوخاری گیدیر و تودوغو تفنگدن گولله لر
آتیلیر . بو آن عربلرین هامیسی بیردن قیشقیریرلار :

✱ ✱ شاعر اسماعیل جعفر پورون «ساکت دالغالار» شعرینی آجی چای
ساحلری اوسون بئله اوخویوردولار .

- یحیی ، یحیی ستارخان
قائد الثورة من الايران

عربلره مشهور آجی قهوه پایلا بیرلار ، ستارخان سرودی اذامه
تاپیر ، آت رقص ایدیر و بنهده :

- یحیی ، یحیی ستارخان
قائد الثورة من الايران
سوزلری ائشیدیلیر :

آجی چای سولاری بنهده نلو یزیون شیشه سی کیمی اولوب .
ایندی اونون اوستونده مشروطه انقلابیندا ایشتمیش شاعرلرین
وستارخان حقینده اثر باز میس یازیچیلارین آدلاری بیر- بیر گلیب کچیر :

میر عبدالحسین خازن

آلمیشوخ مشروطه نی و جهیده جانلار ویر میسوخ
حقیمیزده ن گچمه روخ ایستر جهان بر باد اول

و

قورو سوزیله وفا تخمون اکمه

برسیز اولیبی

بو تخمی قان ایله سو وار ماسان

ثمرسیز اولیبی

قدم بودایره یه قویما

قویسان عشق ایله قوی

خیال ایلمه راه وفا

خطرسیز اولیبی

مجاهد اولما گیلان اولسون

اول حبیب کیمی

مجاهد حق اولان حق یولوندا

سرسیز اولیبی

ساباح اولاندا چیمخار آفتاب حریت

بو تیره شب ائله فکر ایلمه مین

سحرسیز اولیبی

حاجی رضا صراف

ملته خطاب :

ای ملت اسلام اویان وقت سحر دی

دور گورنه خبر دی

بودوره ده هر کیمسه یاتا قانی هدر دی

دور وقت سحر دی

محمد هادی شیروانی

شراره روح و ترانه ظفر

هجوم آوریوگون روباها لارا بیر شیر حریت

اودور نبریز ائلینده پارلاییر شمشیر حریت

و

سین سیمیز ایراندا شجاعان بوگون

ملت اوچون اولمادا قربان بوگون

عدل سیزینله تاپاجاق جان بوگون

مین یاشاسین باقروستارینیز

ملت تبریز خدا یارینیز

عاشیق حسین جوان

سنکی تانیرسان آذربایجان

قهرمانلار یوردو اودلار مکانی

اونون بو یوتدوگو قوج ستارخان

وطنی دشمنه ساتما رام اینان

۱۴

علی توده «سردار» ، علی نظمی «انجمن» ، عباس صحت
«محمدین غیرتی» ، محمد سعید اردوبادی «دومانلی تبریز» ، میرزا علی
خان لعلی ، میرزا جبار مشعوف ، جلیل محمدقلی زاده ، علی نعمتی ،
مدینه گلگون و اونلارلا آیری آدلار .
سونرا سولاردا بیر قلم و تفنگ سونگوسو گورونور . اونلاردان
آشاغی یازیلیب :

میرزا علی اکبر صابر

ایشده ستارخان باخین بیرنوع اقدامات ایدیپ

بیروزیروشاهی یوح ، دنیانی بکسرمات ایدیپ

ایرض اسلامی ، وطن ناموسونویوز قات ایدیپ

حرمت و حیثیت و ملیتین اثبات ایدیپ

ایندی دنیانین توجه نقطه سی ایراندا دیر

آفرینیم همت والای ستارخانادیر

بعلی ، صابرین شعرلری بیر لشکر کیمی ستارخان سلاحدا اشلارینا

کمک ایدیپ و اونلارا روح و یریب . صابرین مشروطه انقلابینا اتدیگی

خدمتی دگر لندیره ن شاعر اسماعیل جعفر پورئوزونون «عصر لرئوترسه

مرامین ینسه دنیسهاده دوارار» شعرینین بیر قسمتینده اونسا اشاره

ایدیپ :

آزادین ملتین دردینه هر بیرده چارا

«آرزه غم لر المبتدن» اوره گین اولدی یارا

۱۵

ایستهدین شرقی کمال ایله ایشیقلا ندیراسان
علم سیزملته توز فاجعه سین آندیراسان
چاتدی تبریزده سوزون خلقی ساتان میرهاشما
دئدی - صابر تانیبدیرمنی ، وای کول باشیما
باغلا ییب مارفاجینی سویروشوب اوردان قاچدی
سوزلرین توپ کیمی هرحدی توتوب یول آچدی
سیخدی حرمتله پولاد پنجه لی سردار الینی
توتدو بیرقورخولو تیرتمه یتیم محمدعلی نی

سونرا آجی چای سولاریندا آبری یازیلار گورونمگه یاشلادی .
سعیریمه باخما یاراق یازیلاری اوخویا بیلمیردیم آما ائله بیل چای دیله
گلیب دئدی :

— تانیما دین؟ بو آمریکا مجلسینین سناتورو داشناسک ، فلیکسن
آغایان دیر . اوساتور اولماق ، ثروت توپلاماق وستازخانی لکه له مک
اوچون کاغذ قارالاییب . آما گورورسن اونو نه تانیان وار ، نه ده
بیلن .

بو آن چابین سولاریندا گلستان باغی گوروندو ، باغا جماعت
یغیلیب بیردسته کیچیک اوشاقلار اوخویورلار .
ستارخان ائلی بیک قورخماریق فاندان
آرادلیق یولوندا کچریک جانانان
بو یوک شلیکله ستار خانین مجسمه سی آچیلیر .

سونرا بیردن تیریزین رئیس خیابانی گورسه نیره بیرعه
شاهپرستار قویون - قوزو ایله خیابانما بیغیشیلار . بیرون منصور

خیابانی نین باشلانغیچیندا شدتلی آتیشما باشلانیر . هامی قاچیب گیزله نیر
وسونرا بوش خیاباننا منصور خیابانیندان بیر فایتون وارد اولور .
فایتونا جسدر قالا نیب وفایتوندان یره قان سوزولور : یواش -
یواش شاهپرستلر قویون - قوزو لاریله ینه قایدیرلار اونلار پیچیلداییرلار :

- ایندی میرزا حسین خان ماژور گله جک
سونرا ینه گلستان باغی گورسه نیر . ستارخانین مجسمه سین
بیخیرلار ، توز - توزومه دیرهم :

- ای کاش بونو گورمه یه ایدیم .

آجی چای ائله بیل ینه ده دیلندی :

یومما گوزلریوی ، بو بیر حقیقتدیر . باخما که ، آذربایجاندا
ستار خانین و باقر خانین مجسمه لری یوخدور ، امیرخیزمجله سی
آجی چای کورپوسو ، قاری کورپوسو ، ششگلان ، ساری داغ ،
خیابان مجله سی ، دوه چی بونلارین هامیسی آذربایجانین فداکار
اوغلانلارینین مجسمه لری دیرلر . ستارخان و باقرخان آدلاری اوره کلرده
یاشاییر .

کورپو ایله وداع لاشیب ماشینا طرف قایدیرام . حرکت ایدیریک
بالاش آذرا و غلونون شعری یادیمما دوشور .

آجی چای دوغرو دئیرمیش ، چونکه :
بیز همچ وقت سیناقدان نامرد چیخما دیق
چون بابکین قانی قانیمیزدادیر
نه اولوم ، نه اجل قورخوتماز بیزی

ستارخان هرزمان یا نیمیزدا دیر
او بیزیم تاریخه دوشمندن پری
قدرت آدیمیزدا، سانیمیزدادیر
چو خیلاری ایسته دی آیرسین اونوی
کوردو قلبیمیزده ، جانیمیزدادیر
ازلدن قایدادیر بیزده هرزمان
اوره کده یا شایار آدلی قهرمان !

۱۰۵۰۱۳۶ خ — از نو (آذری)

در مجال سخن مختصری با سردار

تو ای انسان لایق سردار ظالمان گشتی
که با آن همت مردانه ات
دربار و شاه و جمع ابلهان
بخلق و مردم ایران ،
شناساندی که ظل الله (شاهنشاه)
در فسق و فجور و فتنه جا دارد
تو با آن همت و الایت ای سردار
شکستی حرمت بتها ، زمانرا واژگون کردی
دریغا ، ای دریغا - حیله جورا مگر بسیار است
که حتی در همین اکنون
تراشد آدمک از تخته ، از هیزم
فرستد این وقیحان را میان توده مردم
برای گفت اسرار نهان یا کشف تاریخی
که
روایت از فلان بن فلانی ارمغان دارد
ولی ایکاش در آنروز با آن همت والا

خود بت کشته بودی. تاج و تختش واژگون میشد
مجال صحبت بیهوده از تا کس

برای قهرمان خلق ما سردار
دگر هرگز نمیشد مقتضی با آن خیال خام

تو ای سردار، با فرجام نیکت گاه تاریخی

چراغ روشن تاریخ خلق ما

چراغ روشنی بر تارک تاریخ

بخاک اندر دهان بدسگالان باد

بخاک اندر دهان بدسگالان ،

یاوه گویان ، فتنه جو یان باد

تبریز - مآ نوس

سون سۆز

از نو داغی سنده منی باغیشلا

مرد ایگیدی ستار خانی آلفیشلا

حرمتلی اوخو جولار «آجی چای کورپوسو دانشیر» مقاله سی
خاص شرایطده اوج گمجهده یازیلیب شاعر لر مجلسینده اوخونمالیدی .
بو مقاله اوج گمجهده یازیلدی وشاعر لر مجلسینده اوخوندو . مقاله تجربه
حالیندا گیشل مهدهن چاپ اولور .

شادروان اسماعیل چعفر پورون «ساکت دالغالار» شعری کی
آجی چای ساحل لری دیلیندهن ائشیدیلیر اوگونون شرایطی نه گوره
مقالده اولدوغو کیمی اوخونمالی ایدی .

مقاله محترم دبل و ادبیات استاد لارینا یوخ، بلکه آنا دیلیمیزه محبت
بسله یین محترم کار گروا کین چی وطنداشلاریمیز اوچون چاپ اولور .
خ - از نو

دانش کورپو

دانش کورپو دانش سۆزون شاخین سین
یاخشی پبسن سیرالاری تاین سین
سینانمیشلار سنگر لرده دایانیب
آزادلیقین بایراغینا اینانیب
دانش کورپو حقیقت لر آجی دیر
مولکی ویران قویان شاه و تاجی دیر
خان باخشی کندلی به قیقاجی دیر
دانش کورپو سن سیناقدان چیخیب سان
سلطنتین کاخین کؤکدهن ییخیب سان
فتودالین بوینون دو توب سیخیب سان
دانش کورپو دانش کونلوم آچیلسین
توبلار سنگر لردهن یا یلیم آتیل سین
دانش کورپو مظلوملارین حقیندن
دانش کورپو مبارزلر نطقیندهن

• آنوس

سون سوؤز

ازنو داغی سنده منی باغیشلا

مرد ایگیدی ستارخانی آلقیشلا

حرمتملی اوخو جولار «آجی چای کورپوسو دانیشیر» مقاله سی
خاص شرايطده اوچ گئجهده یازیلیب شاعر لر مجلسینده اوخونمالیدی ،
بو مقاله اوچ گئجهده یازیلدی و شاعر لر مجلسینده اوخوندو . مقاله تجربه
حالیندا دگیشل مهردن چاپ اولور .

شادروان اسماعیل جعفر پورون «ساکت دالغالار» شعری کی
آجی چای ساحل لری دلییندهن !ئشیدیلیر اوگونون شرايطی نه گوره
مقالده اولدوغو کییمی اوخونمالی ایدی.

مقاله محترم دیل و ادبیات استاد لارینایوخ، بلکه آنا دیلیمیزه محبت
بسله یین محترم کار گروا کین چی وطنداشلاریمیز اوچون چاپ اولور .
خ- ازنو